

OPLEGNOTITIE

Onderwerp: Verkiezingen en raadswissel

Nummer	2013/60679
Versie	1
Thema	Bestuurszaken en regionale samenwerking
Indiener	drs. Th.L.N. Weterings
Steller	John van der Rhee
Verzoek portefeuillehouder	De raad voor te stellen dit raadsvoorstel ter besluitvorming te agenderen.
Beslispunten voor de raad	<ol style="list-style-type: none">1. De digitale stemhulp Kieskompas in te zetten bij de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2014, inclusief de programvergelijking ter publicatie in huis-aan-huisbladen.2. De digitale stemhulp Stemwijzer in te zetten bij de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2014.3. Live TV en webcast uitzendingen van tevens te organiseren Lijsttrekkersdebat en Verkiezingsavond te laten verzorgen.4. Een instructiefilm omtrent het stemproces te doen produceren.5. Een feestelijke verkiezingsnacht te organiseren met een nachtelijk geopend stembureau.6. De stembureaus in Haarlemmermeer feestelijk aan te kleden.7. Met een mobiel stembureau stemmen op middelbare scholen mogelijk te maken.8. Structureel gebruik te maken van de Informeer.
Overwegingen portefeuillehouder m.b.t. proces	Teneinde externe partijen in te kunnen schakelen is onverwijld besluitvorming essentieel. Daarom verzoek aan Presidium om rechtstreeks op stemmingenlijst te plaatsen op 14 november 2013.
Proces formele besluitvorming afronden vóór (wettelijk vereiste termijn)	N.v.t.

Historie: N.v.t.

Planning proces *(In te vullen door de Griffie)*

Thema:			
Stap	Datum	Doel	Gewenste rol college
Seniorenconvent Stemming	31-10-2013 28-11-2013	Bespreking	Geen

Raadsvoorstel 2013/60679

Onderwerp Verkiezingen

Portefeuillehouder drs. Th.L.N. Weterings
Steller John van der Rhee
Collegevergadering N.v.t.
Raadsvergadering

1. Samenvatting

Wat willen we bereiken?

De 4-jaarlijkse gemeenteraadsverkiezingen brengen activiteiten met zich mee, die de raad en de griffie aangaan.

In dit voorstel staan, gebaseerd op de ervaringen in 2010, de belangrijkste voorstellen met betrekking tot die activiteiten, die alle tot doel hebben om:

- 1- de inwoners te laten weten dat er verkiezingen zijn.
- 2- de kiezers het mogelijk te maken om informatie van en over partijen te vinden.
- 3- in het totaal van de informatie de kiezer hulp bieden bij het bepalen van een keuze; wel of niet gaan stemmen?
- 4- op de verkiezingsdag de uitslagenavond en het slotdebat verzorgen.
- 5- na de verkiezingen, het bekend maken van uitslagen en nieuwe invulling gemeenteraad. Het overkoepelende, verbindende thema bij de activiteiten is "het feest van de democratie".

De inwoners van Haarlemmermeer kiezen, mits zij gaan stemmen, hun lokale volksvertegenwoordiging. Daarmee legitimeren zij het hoogste lokale bestuursorgaan. De opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen stabiliseerde zich, na een gestage afname, in 2010 in Haarlemmermeer voor het eerst op ca. 50% (lager dan het landelijk gemiddelde).

Opkomst GR Haarlemmermeer	Opkomst GR landelijk gemiddelde
2002: 53,9%	2002: 57,9%
2006: 50,9%	2006: 58,6%
2010: 50,83%	2010: 54,1%

Sinds 2010 onderneemt de raad als bestuursorgaan activiteiten om de informatie rondom, en aandacht voor, zowel de verkiezingen als ook het feitelijke kiesproces, te optimaliseren en zo de opkomst op niveau te houden. Ook bij de aankomende verkiezingen wordt deze (nadrukkelijk politiek-neutrale) opkomstbevorderende activiteit ondernomen. Het is aan de deelnemende partijen zelf om specifieke actie te ondernemen om het "eigen" electoraat naar de stembus te doen bewegen. De gemeente neemt hier geen deel aan. In voorkomende gevallen zullen alle deelnemende partijen uitgenodigd worden om deel te nemen.

Van belang bij opkomstbevorderende activiteiten is dat de gemeenteraad in Haarlemmermeer als eerste zelf een niet-onaanzienlijke rol speelt in het doen "leven" van het belang van de lokale democratie. Niet alleen kennen wij structureel extern gerichte raadsactiviteiten als "De Raad Fietst", Politieke Cafés, "Raadslid in de Klas", maar ook in het raadhuis activiteiten als "Ervaar de Raad" en het Scholieren Debat Toernooi. Gezien de debatcultuur, de gestructureerde wijze van vergaderen en live-uitzendingen hiervan, is het jaarlijkse aantal van 25.000 unieke kijkers naar de live-web casting een indicatie van de groeiende aandacht en herkenbaarheid van de politieke stellingname in Haarlemmermeer.

Wat gaan we daarvoor doen?

ad 1- *de inwoners te laten weten dat er verkiezingen zijn.*

Lokale media

De Informeer zal met speciale pagina's structureel ingezet worden om de raadsverkiezingen onder de aandacht te brengen, analoog naar de inzet in 2010. Tevens zal Meertelevisie lijsttrekkerfilmpjes maken, die op website van gemeente, partijen, Meertelevisie en andere media zullen kunnen worden geplaatst.

ad 2- *de kiezers het mogelijk te maken om informatie van en over partijen te vinden.*

Kieshulp:

Evenals in 2010 wordt voorgesteld om het voor inwoners van Haarlemmermeer mogelijk te maken om via een digitale kieshulp zich te oriënteren op het lokale politieke speelveld. In 2010 waren in Haarlemmermeer zowel Kieskompas als Stemwijzer beschikbaar. In totaal werden beide kieshulpen ruim 75.000 maal gebruikt. Van deze 2 aanbieders is in de bijlagen de achterliggende informatie opgenomen. Er zijn meer aanbieders die echter nog geen bewezen meerwaarde hebben met betrekking tot de verkiezingen. De kosten van Kieskompas en Stemwijzer liggen op hetzelfde niveau.

Uitgaande van  n digitale kieshulp, ligt de eerste voorkeur bij het instrument Kieskompas. Kieskompas onderscheidt zich door een wetenschappelijke werkwijze, het antwoorden op stellingen via een 5-puntsschaal (waaronder neutraal). Hierdoor kan een gebruiker zien waar hij/zij staat in het politieke landschap en een eigen afweging daarop maken.

Echter, door evenals in 2010 een tweede stemhulp te introduceren kunnen alle potentiële kiezers optimaal bediend worden.

Stemwijzer kent grosso modo de "voor" of "tegen" benadering, waarbij de uitslag een volgorde van partijen te zien geeft in plaats van het Kieskompas landschap. Een concreet voorstel met betrekking tot beide stemhulpen ligt voor.

Het voorstel ligt tevens voor om van het daartoe meest geëigende instrument (Kieskompas) een papieren versie in de verkiezingsspecial van de Informeer te plaatsen.

ad 3- *in het totaal van de informatie de kiezer hulp bieden bij het bepalen van een keuze; wel of niet gaan stemmen?*

Feest van de lokale democratie

Het opkomstbevorderende thema dat de keuze om wel of niet te gaan stemmen, moet beïnvloeden is "het feest van de lokale democratie". Door de organisatie van een verkiezingsnacht (in bijv. Duycker) op de avond voor de verkiezingen, met een stembureau dat opengaat om 24.00u en sluit om 02.00u is het mogelijk om het feest van de democratie letterlijk vorm te geven. De eerste stemmer is natuurlijk de burgemeester! De partijen kunnen eventueel hun campagnes hier afsluiten, en door een mooi programma voor jongeren te agenderen kan het feest van de lokale democratie verder vorm gegeven worden. Een principe besluit hiertoe ligt voor.

Stembureaus herkenbaar en feestelijk aankleden

Voorgesteld wordt om het "feest van de lokale democratie" ook op de verkiezingsdag zelf visueel meer vorm te geven.

De gebruikelijke gang van zaken om de locatie van een stembureau te markeren, bestaat uit het plaatsen van een vlaggenstok met gemeentelijke vlag, naast de gangbare "stembureau"-bordjes. Het aanbrengen van feestelijke ballonslingers bij de entree van elk stemlokaal draagt bij aan zichtbaarheid en herkenbaarheid, maar ook aan het besef dat stemmen een feestelijke democratische waarde is. Een besluit hiertoe ligt voor.

Stemmen op school

Door een speciaal mobiel stembureau per bus in te zetten, die tijdens de verschillende pauzes bij de diverse middelbare scholen in Haarlemmermeer staat, worden 18-jarigen in staat gesteld om in hun eigen schoolomgeving voor de eerste keer hun stem uit te brengen. Dit betreft locaties waar geen stembureau aanwezig is. Deze bus kan buiten schooltijden een NS station aandoen voor de Haarlemmermeerse forens. Een principe besluit hiertoe ligt voor.

Onbekendheid stemproces

De keuze om wel of niet te gaan stemmen kan voor met name nieuwe stemmers (18-jarigen, nieuwe Nederlanders) mede bepaald worden door de mate van (on)bekendheid met het feitelijke proces van stemmen. Het visueel maken van wat je in een stembureau moet doen, via een professioneel geproduceerd instructieel youtube filmpje dat wederom overal doorgeplaatst kan worden op social media, is een modern communicatiemiddel dat aan u wordt voorgesteld om te gebruiken.

Lokale media

In februari 2014 wordt, evenals in 2010, eenmalig een verkiezingsdebat georganiseerd en live uit het gemeentehuis uitgezonden.

Activiteiten derden

Sinds 2010 is het staand beleid om het gemeentehuis alleen beschikbaar als locatie te stellen voor verkiezings- of politieke activiteiten als de raad daar zelf als bestuursorgaan opdracht toe geeft en dus uitnodigende partij is. Externe organisaties kunnen geen gastheer zijn in het gemeentehuis. Immers, het gemeentehuis is van alle inwoners en moet als locatie politiek neutraal zijn. De griffie zal, indien gewenst door Senioren en gevraagd door Haarlemmermeerse organisaties -die zelf eindverantwoordelijk blijven- waar nodig coördineren en adviseren bij de organisatie van externe verkiezingsactiviteiten. Er wordt geen materiële of financiële ondersteuning geboden. De enige mogelijke uitzondering hierop is een eventuele schaduwverkiezing op middelbare scholen op 18 maart, gezien de bijzondere relatie tussen gemeenteraad en scholen in Haarlemmermeer.

ad 4- op de verkiezingsdag de uitslagenavond en het slotdebat verzorgen.

Lokale Media:

Evenals in 2010 wordt voorgesteld om in nauwe samenwerking met de lokale media, waaronder omroep Meertelevisie, naast de lijsttrekkersfilmpjes en het eerdergenoemde eenmalige verkiezingsdebat in februari, een live uitzending van de verkiezingsavond met slotdebat te laten verzorgen.

ad 5- na de verkiezingen, het bekend maken van uitslagen en nieuwe invulling gemeenteraad.

Informeel en website:

De Informeel pagina's zullen, evenals de website, hiertoe structureel worden ingezet. Dit naast de traditionele inzet van het koppenbord in de hal en de dan ge-update brochures "Uw gemeentebestuur".

Wat mag het kosten?

Digitale kieshulp

Het budget voor het inzetten van twee digitale kieshulpen en een papieren publicatie van Kieskompas in de verkiezingsspecial van Informeel (incidentele kosten a 20.000 euro), is voorzien in de begroting van de raad (incidentele verhoging raadsbudget "overige kosten").

Lokale Media:

TV-registratie kost, evenals in 2010, ca. 25.000 euro. Hier is bij het raadsbudget voor 2013 en 2014 reeds rekening mee gehouden (raadsbudget "overige kosten").

Film "stemproces":

Kosten a 7500 euro (raming) kunnen binnen het communicatiebudget eenmalig worden opgevangen (raadsbudget advertentie/reclamekosten).

Informeel:

Valt binnen reguliere communicatie budget raad.

Feest lokale democratie:

- a. Verkiezingsnacht; geraamde kosten 10000 euro. Kosten kunnen binnen het eenmalig verhoogde budget overige kosten raad worden opgevangen.
- b. Ballonslingers deur elk stembureau: 100 euro per stembureau kost in totaal ca. 8000 euro. Kosten zijn gedekt binnen raadsbudget communicatie.
- c. Huren bus met chauffeur, inrichten als mobiel stembureau en diverse locaties laten bezoeken: kostenraming 5000 euro. Dekking wordt in samenwerking met Burgerzaken gezocht

Wie is daarvoor verantwoordelijk?

Het Seniorenconvent is verantwoordelijk voor de besluitvorming namens de raad, de griffier is verantwoordelijk voor de uitvoering.

Wanneer en hoe zal de raad over de voortgang worden geïnformeerd?

De raad wordt door uitnodigingen en deelname aan de activiteiten geïnformeerd, en ontvangt een evaluatie na afloop.

2. Voorstel

Op grond van het voorgaande besluit het Seniorenconvent de raad voor te stellen om:

1. De digitale stemhulp Kieskompas in te zetten bij de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2014, inclusief de programvergelijking ter publicatie in huis-aan-huisbladen.
2. De digitale stemhulp Stemwijzer in te zetten bij de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2014.
3. Live TV en webcast uitzendingen van tevens te organiseren Lijsttrekkersdebat en Verkiezingsavond te laten verzorgen.
4. Een instructiefilm omtrent het stemproces te doen produceren.
5. Een feestelijke verkiezingsnacht te organiseren met een nachtelijk geopend stembureau.
6. De stembureaus in Haarlemmermeer feestelijk aan te kleden.
7. Met een mobiel stembureau stemmen op middelbare scholen mogelijk te maken.
8. Structureel gebruik te maken van de Informeer.

4. Ondertekening

Het seniorenconvent van de gemeenteraad Haarlemmermeer,
de griffier,

J. van der Rhee, B.Ha

de voorzitter,

drs. Th.L.N. Weterings

Bijlage(n)
Informatie Kieskompas
Informatie Stemwijzer